

Asia: VN/9996/2019

FOSSIILITTOMAN LIIKENTEN TIEKARTTA - LUONNOS VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖKSEKSI KOTIMAAN LIIKENTEN KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖJEN VÄHENTÄMISESTÄ

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Logistiikkayritysten Liitto ry kiittää mahdollisuudesta kommentoida otsikon aiheesta. Koska liiton jäsenten pääasiallinen toiminta liittyy tiekuljetuksiin ja kappaletavara- ja pakettiliikenteeseen, painotetaan tätä näkökulmaa lausunnossa.

Allekirjoittanut on ollut mukana LVM:n fossiilittoman liikenteen työryhmässä ja liitollamme on ollut tätä kautta mahdollisuus kommentoida asiaa jo aikaisemmissa vaiheissa.

On hyvä, että on laadittu tämä tiekartta, joka yhtenä osana toteuttaa kansallisesti 2015 solmitun Pariisin ilmastopöytäkirjan tavoitetta, jolla maapallon kesilämpötilan nousu tulee rajata 1,5 asteeseen esiteolliseen aikaan verrattuna. Liittomme on sitoutunut kansalliseen liikenteen päästöjen vähentämistavoitteeseen, jonka mukaan liikenteen päästöt tulisi puolittaa vuoteen 2030 mennessä vuoteen 2005 nähden. Olemme olleet mukana toteuttamassa toimialan omaa tiekarttaa, jonka nimi on Tie vähähiiliseen liikenteeseen – Liikenteen ja logistiikan tiekartta.

Nyt esitetty periaatepäätös on kehittynyt oikeaan suuntaan työryhmän loppuraportista toimenpiteiden osalta. Toimenpiteitä on lisätty ja ne lähestyvät samoja, joita olemme esittäneet omassa tiekartassamme. Mielestämme on hyvä, että toimenpiteet on jaettu kolmeen vaiheeseen.

Vaiheistus on järkevä, koska ensin otetaan käyttöön tuet ja kannustimet, jotka voidaan toteuttaa nopeasti. Ensimmäinen vaihe sisältää 19 toimenpidettä, joiden vaikutuksista on riittävästi tietoa ja jotka edistävät oikeudenmukaista siirtymää kohti fossiilitonta liikennettä.

Emme lähde kommentoimaan yksittäisten toimenpiteiden vaikutuksia, kustannuksia tai muita lukuja tässä vaiheessa. Niitä voidaan arvioida, kun yksityiskohtaiset esitykset on tehty. Kestävän kasvun kannalta elämme onneksi nopeasti kehittyvän teknologian kanssa ja siksi toimenpiteiden tarkka toteutus, kustannukset ja vaikutukset ovat pitkälti vain arvioita. Nopean kehityksen vuoksi eri toimenpiteitä tulee arvioida jatkuvasti, jotta voidaan tehdä tarvittaessa korjaavia muutoksia. Tiekartan toimenpiteiden vaikutusten arviointia varten pitääkin perustaa systemaattinen ja laadukas seurantajärjestelmä.

Ensimmäisen vaiheen tukien ja kannusteiden arvioidaan vähentävän hiilidioksidipäästöjä noin 0,6 megatonnia. Tämä arvio on alan asiantuntijoiden mukaan alhainen, eikä tehtyjä erillistutkimuksia pidetä kaikin osin soveltuvina päästövähennyskeinojen arviointiin. Toimialan omassa tiekartassa edellä mainituilla toimenpiteillä on arvioitu saavutettavan huomattavasti suurempia päästövähennyksiä. Vaikutusten arviointia tuleekin jatkaa ja laajentaa aineistoilla, jotka perustuvat aikaisempiin liikennealan tutkimusten tuloksiin.

Toisessa vaiheessa arvioitaisiin keinoja, joiden vaikutuksista päästöihin tarvitaan lisää tietoa ennen päätöksentekoa. Näihin keinoihin pätee sama näkökulma, kuin ensimmäisen vaiheen toimenpiteisiin. On seurattava teknologia kehitystä ja tehtävä tarvittaessa muutoksia toimenpiteisiin.

Ensimmäisen ja toisen vaiheen toimenpideohjelma on hyvin kunniahimoinen ja sillä tullaan saavuttamaan merkittävä päästöjen väheneminen. Toisen osan toimenpiteistä kaikkia välttämättä pystytään kuluvaan kevään aikana arvioimaan riittävän tarkasti, jotta niistä voidaan tehdä päätöksiä.

Vie pitkään, että ensimmäisen ja toisen vaiheen toimenpiteet on saatu valmiiksi lainsäädännössä ja toteutettua. Sen jälkeen alkaa itse toteutus ja vähitellen nähdään miten toimenpiteet konkreettisesti vaikuttavat. Tämän vuoksi kolmannen vaiheen arvioinnin ajankohta syksyllä 2021 on liian aikainen. Tulee ensin katsoa, miten ensimmäisen ja toisen vaiheen keinot alkavat vähentämään päästöjä. Kolmas vaihe on ehdollinen, mutta jo niiden tarpeellisuuden arviointi tulisi tapahtua aikaisintaan vuonna 2023. Näin siksi, että ei ole vielä mitään mahdollisuutta arvioida kunnolla syksyllä 2021, miten ensimmäisen ja toisen vaiheen keinot vaikuttavat. Kolmas vaihe edellyttää myös erittäin perusteelliset arviot vaikutuksista elinkeinoelämään, yrityksiin ja Suomen kilpailukykyyn. Näiden perusteella tulisi selvittää kompensatiojärjestelmiä kuljetuksiin. Hyvin vaikea nähdä, että nämä selvitykset olisivat valmiina syksyllä 2021.

Kolmannessa vaiheessa tarvittaessa hallitus jatkaisi eri toimenpiteiden, kuten fossiilisten polttoaineiden kansallisen päästökaupan sekä ajoneuvokilometreihin ja tieluokkiin perustuvan veromallin valmistelua. On syytä ymmärtää, että nämä edellä mainitut kolmannen vaiheen toimenpiteet johtavat liikenteen ja kuljetusten kustannusten nousuun. Jos ei ole vaihtoehtoja hoitaa tarpeellisia kuljetuksia ja liikkumista, seurauksena on vain kustannusten nousu ilman, että päästöt vähenevät. Tällä olisi toteutuessaan negatiivisia vaikutuksia Suomen viennin kilpailukykyyn. Yleisesti

kustannusten nousu heikentää toimijoiden investointihalukkuutta ja kykyä uudistua. Tämä tarkoittaa myös kysyä uudistua päästöjen vähentämiseksi.

Tämän periaatepäätöksen lisäksi on julkaistu luonnokset myös meri- ja sisävesiliikenteen sekä lentoliikenteen kasvihuonekaasujen vähentämisestä. Näistä nousee esiin huoli biopolttoaineiden riittävydestä ja kohdentamisesta. Kaikissa kolmessa periaatepäätösluonnoksessa nähdään biopolttoaineet osaratkaisuna. Raskaan tieliikenteen osalta on tiedossa, että olemme vielä pitkään riippuvaisia polttomooottoreista, joten nestemäistä ja kaasumaista kestävästi tuotettua biopolttoainetta tarvitaan kasvavia määriä. Alkuvaiheessa suurin osa biopolttoaineista tuleekin ohjata raskaaseen tieliikenteeseen.

Käynnissä on myös muita rinnakkaisia prosesseja, jotka vaikuttavat liikenteen päästöihin. Näitä ovat mm. liikenteen verouudistus, Suomen kestävä kasvun ohjelma sekä valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma. Näiden merkitys päästövähennyksille selviää myöhemmin ja tulisi saada näkyviin fossiilittoman liikenteen tiekarttaan. Tulisikin nähdä, että tämä tiekartta on jatkuva prosessi, jota tulee täydentää ajoittain.

Logistiikkayritysten Liitto ry edustaa merkittäviä logistiikkaoperaattoreita Suomessa. Jäsenten yhteenlaskettu liikevaihto on yli 1,0 miljardia euroa ja yritykset työllistävät noin 2500 henkilöä suoraan ja alihankintana noin 5000 henkilöä.

Aaltonen Pekka
Logistiikkayritysten Liitto ry